

Sygn. akt V U 864/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 kwietnia 2023 r.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w następującym składzie:

Przewodniczący: Sędzia Beata Łapińska

Protokolant: st. sekr. sądowy Karolina Rudecka

po rozpoznaniu w dniu 12 kwietnia 2023 r. w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku T. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do rekompensaty

na skutek odwołania T. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia (...) r. sygn.: (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje wnioskodawcy T. W. prawo do rekompensaty w formie dodatku do kapitału początkowego z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Sygn. akt VU 864/22

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. przyznał T. W. prawo do emerytury od dnia (...) tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego oraz odmówił prawa do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych. W uzasadnieniu decyzji ZUS wskazał, że wnioskodawca do 31 grudnia 2008 roku udokumentował staż pracy w szczególnych warunkach wynoszący łącznie 5 lat, 11 miesięcy i 20 dni, czyli nie udowodniła okresu pracy w warunkach szczególnych wynoszącego co najmniej 15 lat. Do okresów zatrudnienia w warunkach szczególnych nie uwzględniono okresu od 1 czerwca 1978r. do 31 maja 1988r. na stanowisku kierowcy, ponieważ na podstawie posiadanej dokumentacji nie można ściśle określić charakteru pracy a wskazane stanowisko kierowcy nie znajduje potwierdzenia w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r.

W odwołaniu z dnia (...). wnioskodawca T. W. wnosił o zmianę zaskarżonej decyzji i uznanie wykonywanej pracy w spornym okresie jako w szczególnych warunkach. Wskazał, że w okresie od 1 czerwca 1978r. do 31 maja 1988r. zatrudniony był w Zakładzie (...) w P. jako kierowca samochodów ciężarowych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i powielił argumentację wskazaną w zaskarżonej decyzji. ZUS podniósł, że zaliczył skarżącemu do stażu pracy w szczególnych warunkach okres pracy od 1 września 1988r. do 30 września 1995r. w (...) Sp. z o.o. z siedzibą w R. jako kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym pow. 3,5 tony. Na rozprawie w dniu 12 kwietnia 2023r. pełnomocnik organu rentowego

podtrzymał stanowisko w sprawie i wnosił o oddalenie odwołania oraz o zasądzenie od wnioskodawcy kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny w sprawie:

Wnioskodawca T. W. urodzony (...) wystąpił w dniu (...) z wnioskiem o przyznanie prawa do emerytury z rekompensatą. Zaskarżoną decyzją z dnia (...) ZUS przyznał mu prawo do emerytury od (...) tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego oraz odmówił prawa do rekompensaty.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 65, decyzja k. 89 - akt ZUS)

T. W. w okresie od 1 czerwca 1978r. do 31 maja 1988r. zatrudniony był w Zakładach (...) w P. na stanowisku kierowcy w pełnym wymiarze czasu pracy.

(dowód: świadectwo pracy z 31.05.1988r. k. 5 – akt kapitału początkowego ZUS)

Przedsiębiorstwo (...) zajmowało się budową napowietrznych linii elektrycznych. Firma miała siedzibę w P. a prace prowadzone były na terenie całego kraju, np. w Z.. Budowa napowietrznych linii elektrycznych rozciągała się nieraz na długości 50 km, pracowało wtedy na takiej budowie 20-30 kierowców. Łącznie w zakładzie było zatrudnionych około 50 kierowców.

(dowód: zeznanie świadka J. Z. nagranie od minuty 11:37 do minuty 15:33, zeznania świadka B. K. nagranie od minuty 15:33 do minuty 19:25, zeznania wnioskodawcy T. W. nagranie od minuty 19:28 do minuty 21:40 – protokołu rozprawy z dnia 12 kwietnia 2023r.)

W okresie zatrudnienia w Zakładzie (...) wnioskodawca pracował, jako kierowca samochodu ciężarowego, jeździł samochodem marki G. (...). Były to samochody ciężarowe, terenowe o nośności powyżej 3,5 tonu. Na naczepie przykrytej plandeką skarżący przewoził konstrukcje, osprzęt do montażu słupów oraz materiały do budowy linii napowietrznych i brygady z narzędziami, które pracowały przy budowie linii elektrycznych. W spornym okresie T. W. pracował w pełnym wymiarze czasu pracy tylko jako kierowca tych samochodów, innymi pojazdami nie kierował.

(dowód: zeznanie świadka J. Z. nagranie od minuty 11:37 do minuty 15:33, zeznania świadka B. K. nagranie od minuty 15:33 do minuty 19:25, zeznania wnioskodawcy T. W. nagranie od minuty 19:28 do minuty 21:40 w związku z nagraniem od minuty 1:20 do minuty 9:30 – protokołu rozprawy z dnia 12 kwietnia 2023r.)

Pracodawca, nie wystawił skarżącemu świadectwa pracy w warunkach szczególnych, obecnie zakład ten już nie istnieje. Wszyscy kierowcy pracujący w Zakładzie mieli wpisywane w świadectwie pracy stanowisko kierowcy.

(dowód: zeznania wnioskodawcy T. W. nagranie od minuty 19:28 do minuty 21:40 w związku z nagraniem od minuty 1:20 do minuty 9:30 – protokołu rozprawy z dnia 12 kwietnia 2023r.)

Sąd Okręgowy dokonał oceny dowodów i zważył co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 21 ust. 1 w zw. z art. 2 pkt 5 ustawy z 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (t.j. Dz. U. z 2022 roku poz. 1340) rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat. Rekompensata zaś to odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabeżdą prawa do emerytury pomostowej.

Przesłankami uprawniającymi do rekompensaty są:

- 1) utrata przez ubezpieczonego możliwości przejścia na emeryturę we wcześniejszym wieku emerytalnym w związku z wygaśnięciem po dniu 31 grudnia 2008 roku - w stosunku do ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, a przed dniem 1 stycznia 1969 roku - podstawy prawnej przewidującej takie uprawnienie;
- 2) niespełnienie przez ubezpieczonego warunków uprawniających go do emerytury pomostowej na zasadach wynikających z przepisów o emeryturach pomostowych;
- 3) legitymowanie się przez ubezpieczonego co najmniej 15 letnim okresem pracy w szczególnych warunkach lub pracy w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach z FUS;
- 4) niez uzyskanie przez ubezpieczonego prawa do emerytury według zasad przewidzianych w ustawie o emeryturach i rentach z FUS.

Wątpliwości w zakresie interpretacji co do kręgu osób uprawnionych do rekompensaty oraz ram czasowych pracy wykonywanej w warunkach szczególnych rozstrzygnął Trybunał Konstytucyjny, który w wyroku z dnia 25 listopada 2010 roku sygn. K 27/09 (OTK-A 2010, nr 9, poz. 109) przyjął, że rekompensata jest odszkodowaniem za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze dla osób, które rozpoczęły pracę przed dniem 1 stycznia 1999 roku i nie nabędą prawa do emerytury pomostowej.

Do oceny pracy wykonywanej w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze konieczne jest odwołanie się do przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2022r. poz. 504 ze zm.), gdzie wskazano, że rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w art. 32 ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (ust. 4 art. 32). Przepisy dotychczasowe to rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie warunki wymienione w punkcie 1 i 2. Z zestawienia § 1 i 2 tegoż rozporządzenia wynika natomiast, że pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tego aktu. Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale, tj. ciągle wykonuje prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2000 roku, II UKN 39/00, OSNAP 202/11/272).

Stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze okresy pracy w warunkach szczególnych, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy. Należy jednak wskazać, że z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach szczególnych miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Także brak takiego świadectwa lub jego zakwestionowanie przez organ rentowy, nie wyklucza dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego.

W przedmiotowej sprawie z uwagi na spełnienie przez wnioskodawcę pozostałych przesłanek do uzyskania prawa do rekompensaty, spór sprowadzał się do ustalenia czy w spornym okresie tj. od 1 czerwca 1978r. do 31 maja 1988r.

zakwestionowanym przez ZUS, wnioskodawca wykonywała pracę w szczególnych warunkach. Wnioskodawca nie posiadał za ten okres świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Sam fakt zatrudnienia wnioskodawcy w Zakładach (...) w P. był niesporny między stronami. Spornym pozostawał charakter pracy wykonywanej przez wnioskodawcę, to jest czy była to praca wykonywana w szczególnych warunkach, czy też nie. W wystawionym świadectwie pracy pracodawca ubezpieczonego nieprecyzyjnie bowiem określali stanowisko pracy T. W. wskazując, że był on kierowcą.

Mając na uwadze powyższe, Sąd dopuścił i przeprowadził dowód z zeznań świadków J. Z. i B. K. na okoliczność pracy faktycznie wykonywanej przez wnioskodawcę w spornym okresie. Świadkowie ci potwierdzili, że wnioskodawca był kierowcą pojazdów o ciężarze całkowitym przekraczającym 3,5 tony. W spornym okresie skarżący zajmował się przywożeniem konstrukcji, osprzętu do montażu słupów oraz materiałów do budowy linii napowietrznych i brygad z narzędziami, które pracowały przy budowie linii elektrycznych. Pracę swoją wykonywał będąc kierowcą samochodu ciężarowego, terenowego marki G. (...). Sąd Okręgowy poddał zeznania świadkom ocenie w myśl dyrektywy przewidzianej w art. 233 § 1 k.p.c. i uznał je za wiarygodne i przekonujące, bo spójne i logiczne. Istotną dla Sądu była ta okoliczność, że przesłuchani świadkowie byli bliskimi współpracownikami skarżącego i dysponowali bezpośrednią i szczegółową wiedzą co do codziennych obowiązków pracowniczych ubezpieczonego.

Sąd uwzględnił także zeznania samego wnioskodawcy, albowiem były one spójne ze zgromadzonym materiałem dowodowym.

Reasumując, z materiału dowodowego jednoznacznie wynika, że wnioskodawca w spornym okresie zatrudnienia od 1 czerwca 1978r. do 31 maja 1988r. w Zakładach (...) w P. pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wyłącznie jako kierowca samochodów ciężarowych o ciężarze całkowitym przekraczającym 3,5 tony.

Organ rentowy w toku postępowania nie przedstawił jednocześnie jakiegokolwiek dowodu podważającego dowody zgłoszone przez wnioskodawcę i nie zakwestionował wskazanych w dowodach okoliczności faktycznych.

Prace na stanowisku kierowcy samochodów ciężarowych o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony są pracami zaliczonymi przez ustawodawcę do prac w szczególnych warunkach zgodnie z wykazem A, działem VIII pkt 2 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku.

Biorąc zatem pod uwagę, iż wnioskodawca spełnił wszystkie wymagane przepisami rozporządzenia warunki do uzyskania prawa do rekompensaty w formie dodatku do kapitału początkowego z tytułu pracy w szczególnych warunkach, gdyż wraz z uznanym już przez ZUS okresem pracy w warunkach szczególnych wynoszącym 5 lat, 11 miesięcy i 20 dni legitymuje się łącznym ponad 15 letnim stażem pracy w szczególnych warunkach, należy uznać, że odwołanie wnioskodawcy zasługuje na uwzględnienie.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał T. W. żądane prawo.